

Σχολείο: 2ο ΓΕΛ Κορυδαλλού
Συγγραφή: Γούναρης Άγγελος
Τάξη: Β΄ Λυκείου
Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Αντωνιάδου Αλίκη

« Προσδοκίες, προδοσίες σε ένα καταραμένο 1922»

Ένα παιδί γεννιέται, μήνα Αύγουστο σε μια όμορφη επαρχιακή πόλη, το Τσανάκκαλε ή για τους ντόπιους Δαρδανέλια κατά το έτος 1902. Το όνομα του Σωκράτης Αναγνωστόπουλος. Η οικογένεια του, ανήμπορη να αντέξει την οικονομική κατάσταση της Ελλάδος, είχε μετακομίσει απ' την Αθήνα κατά το έτος 1893 και εγκαταστάθηκε εκεί, στην πατρίδα του πατέρα του Σπυρίδωνα. Η μητέρα του, Άννα, ήταν γόνος αριστοκρατικής οικογενείας απ' την Αθήνα. Καλύτερα όμως να συστηθώ εξαρχής. Εγώ είμαι ο Σωκράτης και αυτή η ιστορία μου.

Τα παιδικά μου χρόνια στο Τσανάκκαλε ήταν απ' τα ωραιότερα της ζωής μου. Στην πραγματικότητα γνώρισα μια άλλη κουλτούρα, εκείνη των απλών ανθρώπων οι οποίοι μου φέρονταν σαν να είμαι ντόπιος. Όχι ότι δεν πέρασα και δύσκολα. Στο σχολείο τα παιδιά μου επιτίθεντο λόγω των ελληνικών ριζών και του χριστιανικού ονόματός μου. Παρόλ' αυτά σε κάθε χρονιά ξεχώριζα τόσο για τη διαγωγή μου όσο και για τις επιδόσεις μου. Ακόμα θυμάμαι την περηφάνια των γονέων μου όταν πήρα απολυτήριο απ' την ογδόη τάξη.

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟΝ

Στον Σωκράτη Σ. Αναγνωστόπουλο ετών 15, εκ γυμνασιαρχίας Τσανάκκαλε, πατρός Κεραμοποιού, μαθητής της ογδόης τάξεως, ηξιώθη των έναντι καθ' έκαστα βαθμών και του γενικού 10 άριστας, διαγωγὴν δ' επεδείξατο κοσμιωτάτην.

Ο Διευθυντής
Κουρσάρης Μιχαήλ

Ο πατέρας μου είχε μαγαζί με κεραμικά στο Τσανάκκαλε. Η περιοχή μου ήταν διάσημη για την παραγωγή κεραμικών. Όλα τα καράβια που περνούσαν απ' τον Βόσπορο στάθμευαν στο λιμάνι για να τα προμηθευτούν και να τα μεταφέρουν στον Πειραιά και τη Ρωσία. Απ' τη στιγμή που τελείωσα το γυμνάσιο με πήρε ο πατέρας στο μαγαζί για βοήθεια. Ήμουν το μοναδικό παιδί της οικογενείας βλέπεις και εφόσον ήμουν αγόρι έπρεπε να ακολουθήσω τα χνάρια του πατρός μου.

Οι σχέσεις μας με τους ντόπιους ήταν εξαιρετικές. Ίσως επειδή ήταν διάσημο το μαγαζί μας στην περιοχή. Χαρακτηριστικά θυμάμαι τον Φλεβάρη του 1916, όταν ήρθε στο μαγαζί του πατέρα ένας Τουρκαλός δύο μέτρα. Γνωρίζονταν απ' ό,τι φαίνεται καθώς το κλίμα ήταν πολύ εγκάρδιο ανάμεσα τους.

- Να σου γνωρίσω, Ντορούκ, τον Σωκράτη. Είναι γιος μου και με βοηθά στα κεραμικά.
- Χαίρω πολύ μικρέ!
Απ' τους λίγους φίλους του πατέρα που μπορούσε να μιλήσει ελληνικά. Έφυγε χωρίς να αγοράσει κάτι, αλλά αφήνοντας έναν μικρό άσπρο φάκελο.
- Τι είναι αυτό πατέρα;
- Πρόσκληση βάπτισης. Την Κυριακή θα βαπτίσει τα δίδυμα του στον Αη Βούκλα.
- Μα είναι Χριστιανός;

- Όχι βέβαια. Απλά, Σωκράτη, όταν είσαι με έναν λαό για πάνω από 400 χρόνια, είναι αδύνατον να μην υιοθετήσεις τις συνήθειές του. Πολλές φορές τους έχω δει να πηγαίνουν στον παπά μας και να ζητάνε ευχή για να γίνουν καλά όταν αρρωσταίνουν. Και εμείς αντίστοιχα ακολουθούμε πολλές απ' τις δικές τους παραδόσεις.
- Τι δώρο όμως θα τους κάνουμε;
- Σκέφτομαι να του δώσω τα αλογοκανατάκια που έφτιαξα. Είμαι σίγουρος πως θα τα εκτιμήσει.
- Τον εμπιστεύεσαι;
- Τούρκος είναι, ποτέ δεν ξέρεις ... Γιατί όμως με ρωτάς;
- Είδα πολύ εγκάρδια τη συνάντησή σας. Δε συνηθίζεις να αγκαλιάζεις και να δέχεσαι προσκλήσεις απ' τους Τούρκους, μόνο από Έλληνες.
- Οι Έλληνες είμαστε μια ομάδα εδώ. Όλοι μας έχουμε έναν κοινό στόχο. Έχουμε αφιερώσει τη ζωή μας στην επίτευξη της Μεγάλης Ιδέας. Άλλωστε, όπως λέει και ο σοφός λαός: «Κράτα τους φίλους σου κοντά και τους εχθρούς σου ακόμα πιο κοντά»

Την Κυριακή πήγαμε οικογενειακώς στην εκκλησία. Όλοι μας ωραία ντυμένοι. Ο Ντορούκ με ένα ακριβό κουστούμι ανάλογο εκείνων που φορά στα δικαστήρια, καθώς ήταν δικηγόρος, και η Σοφία, η γυναίκα του, με ένα κατάσπρω φόρεμα συνδυασμένο με μια ακριβή γούνα που ξεκινούσε απ' τον αριστερό ώμο και κατέληγε μέχρι τη μέση. Παράξενα πράγματα όμως. Βαφτίσανε πρώτα το κορίτσι. «Και το όνομα αυτής Ναζλή», επειδή έτσι έλεγαν τη γιαγιά της. Για να βαφτίσουν όμως το αγόρι άδειασαν όλο το νερό της κολυμπήθρας.

- Γιατί το έκαναν αυτό πατέρα;
- Παράλογα πιστεύω του τύπου: «Είναι αμαρτία να βαπτισθεί ένα αγόρι στο ίδιο νερό με ένα κορίτσι». Αν τυχαίνει να βαπτισθεί την ίδια ημέρα ένα αγόρι και ένα κορίτσι θα πρέπει για να βαπτισθεί το αγόρι είτε να αδειάσουν όλο το νερό της κολυμπήθρας είτε να βαπτισθούν στη συνέχεια τρία κορίτσια, να αδειαστεί το νερό και ύστερα να βαπτισθεί.

Δεν κατάλαβα ποτέ γιατί υπήρχαν τέτοιες διακρίσεις. Εμείς οι Έλληνες δεν είχαμε αυτή τη νοοτροπία.

Ακολούθησε μεγάλο γλέντι στην αυλή του σπιτιού του Ντορούκ. Χοροί ελληνικοί και τούρκικοι και πολλή μουσική. Τα φαγητά στο τραπέζι ήταν σαν χάρτης του κόσμου. Βιενέζικο κρασί, λουκουμάκι ανατολίτικο, Ρώσικα πιροσκι, νησιώτικες δίπλες, Ρώσικο τσάι σε σαμοβάρι και φυσικά κανταΐφι. Το τραπέζι όμως αυστηρού δυτικού ρυθμού φερμένο απ' τη μακρινή Γαλλία.

Καθώς μεγάλωνα κατέβαινα όλο και πιο συχνά στη Σμύρνη. Δεν ξέρω, ήταν ο αέρας της, τα σοκάκια της που μοσχοβολούσαν απ' τις βουκαμβίλιες, το φαγητό της, που μου ενέπνεαν εκείνη την οικειότητα; Ίσως ήταν και η έντονη Ελληνική φλέβα που έρεε εκεί. Μετακομίσαμε τελικά αρχές του 1919.

Δε θα ξεχάσω τη μέρα που ήρθε ο Ελληνικός στρατός στη Σμύρνη. Τον υποδεχτήκαμε όπως οι Ιουδαίοι τον Ιησού, σωτήρα και Μεσσία που θα μας απελευθέρωνε απ' τον Τουρκικό ζυγό. Οι υποχθόνιες όμως συμφωνίες των Δυνάμεων με την Τουρκία και η ακύρωση της συνθήκης των Σεβρών άλλαξαν τα δεδομένα. «Σύμμαχος είναι κάποιος μέχρι του σημείου που εξυπηρετούνται τα συμφέροντά του!», έλεγε και ξανάλεγε ο πατέρας, όταν τσακωνόταν με τη μητέρα μου για τις συμμαχίες μας. Αλλά ήταν ήδη αργά για τους Έλληνες.

Γίνομαι κύριος του σπιτιού παραμονές της καταστροφής, γιατί χάσαμε τον πατέρα πρόωρα. Εκείνη την περίοδο ήμουν αρραβωνιασμένος με μια όμορφη κοπέλα. Τα ξανθά της μαλλιά σε συνδυασμό με τα γαλανά της μάτια μου θύμιζαν τη Σμύρνη. Στον νότο το απέραντο μπλε του Αιγαίου και στον βορρά οι απλωμένες εκτάσεις απ' τα κατακίτρινα στάχυα. Στην τελευταία μας συνάντηση η Μαρία ήταν σκυθρωπή, φοβισμένη για αυτό που επρόκειτο να ακολουθήσει.

- Τι έχεις αγάπη μου;
- Μην με κοροιδεύεις, Σωκράτη. Δεν ακούς; Ουρλιάζουν και τα σκυλιά για αυτό που πρόκειται να πάθουμε. Γιατί τα κοράκια; Παραμονεύουν από πάνω μας για τη λεία τους. Αυτές τις μέρες

θα τρώνε φρέσκια Ελληνική σάρκα.

- Τόσο σοβαρά είναι τα πράγματα;
- Απ' ό,τι μου έλεγε η μαμά ο στρατός γυρνάει πίσω. Κουράστηκε Σωκράτη. Δεν μπορείς να απαιτείς προέλαση και να μην μπορείς να τη συντηρείς. Οι Τούρκοι έρχονται και δε θα αφήσουν τίποτα όρθιο. Έλα μαζί μου! Θα φύγουμε αργά το μεσημέρι για τον Πειραιά. Μην με αφήσεις μόνη μου. Θα πεθάνω αν χάσω και εσένα πέρα απ' τη Σμύρνη.
- Αγάπη μου, δε θα χαθούμε. Δεν μπορώ να αφήσω τη μάνα μου μόνη της εδώ. Σου ορκίζομαι όμως πως θα έρθω να σε βρω.
- Πόσο άδικο για ακόμα μια φορά το μίσος να υποτάσσει την αγάπη!
- Δεν υποτάσσει μόνο την αγάπη. Συμπαράσχει μαζί του και αθώες ψυχές που κουβαλάνε στην πλάτη τους την κακεντρέχεια των άλλων. Σήμερα θα γραφτεί ο επίλογος. Είναι η τελευταία Αρχιερατική Λειτουργία στον Άγιο Βουκόλο. Πέρασε ο Παπά Χαράλαμπος το πρωί και μας μοίρασε χαρτιά που έγραφαν:

«Παρακαλώ όπως προσέλθετε το απόγευμα στον Αη Βούκλα για την τελευταίαν Αρχιερατικήν Θείαν Λειτουργίαν εν έτει 1922, εν Σμύρνη»

Η Μαρία έβαλε τα κλάματα. Προσπαθούσα πολλή ώρα να τη συνεφέρω.

- Με το να κλαις δεν αλλάζει κάτι. Η μοίρα μας είναι προδιαγεγραμμένη. Αλλά θέλω να φύγεις όσο πιο γρήγορα γίνεται. Όταν τελειώσουν όλα θα έρθω να σε βρω. Αν χαθείς εσύ, χάθηκε για εμένα για πάντα η Σμύρνη. Αν μου στερήσεις τα μάτια σου, θα μου διαγράψεις εντελώς τη Σμύρνη απ' τη μνήμη μου. Θα έρθω να σε βρω, γιατί, όταν θα σε κοιτάζω, θα τη θυμάμαι ...

Ο αποχαιρετισμός βαρύς. Ένα φιλί στο στόμα. Δεν ήξερα αν θα ξαναγευόμουν αυτά τα χείλη, αλλά ήμουν σίγουρος πια πως δε θα αντίκριζα ποτέ τη Σμύρνη, την πόλη μου, κομμάτι της Ελλάδας.

Ο ήλιος έδυσε. Δεν ανάψαμε τα φώτα στους δρόμους για να μην δώσουμε στόχο. Η φωτιά ήταν πολύ μακριά, μα τα ουρλιαχτά ακούγονταν δίπλα μας. Όλοι μας βάλουμε τα καλύτερα κουστούμια μας, οι γυναίκες με περιλαμπρα κοσμήματα και φορέματα. Άλλωστε τι θα έμενε μετά την καταστροφή; Τίποτα.

Μπήκαμε στο ναό. Ήταν ασφυκτικά γεμάτος. Ο Παπα Χαράλαμπος μάς ζήτησε να γονατίσουμε, να προσευχηθούμε, να ζητήσουμε το έλεός Του. Η Θεία Λειτουργία, παραμονή του Σταυρού, έγινε μέσα σε πολύ πόνο. Κρατούσαμε ο ένας το χέρι του άλλου, ψέλναμε, κλαίγαμε. Ο Παπα Χαράλαμπος μάς σταύρωσε, μάς έλουσε με αγιασμό, μάς κοινώνησε και ζήτησε να ψάλλουμε όλοι μαζί για την Υπέροχο Στρατηγό.

- Ελάτε, Έλληνες μου, να ψάλλουμε μαζί για τη χάρη της Παναγίας μας, όπως οι Κωνσταντινοπολίτες λίγο πριν πέσει η Πόλη! Αυτός ο ύμνος θα ηχεί στα αυτιά των Τούρκων έως ότου γίνει ζανά η Σμύρνη Ελληνική! «Τη υπερμάχω Στρατηγώ τα νικητήρια ...»

Οι Τούρκοι ήταν έξω απ' το ναό.

- Η Τουρκία στους Τούρκους! φώναζαν.

Χτυπούσαν αλύπητα την πόρτα. Οι άνθρωποι πανικοβλήθηκαν, άρχισαν να φωνάζουν και να κλαίνε. Πολλοί έχασαν τη ζωή τους ποδοπατημένοι στην προσπάθειά τους να φύγουν. Τότε ο Παπα Χαράλαμπος είπε:

- Ελάτε! Βγείτε απ' την πόρτα του Ιερού!

Τρέξαμε όλοι. Με σταμάτησε.

- Άκου Σωκράτη, θέλω να πάρεις μαζί σου το Ευαγγέλιο. Θα είναι το μόνο που θα σωθεί απ' το ναό. Φύλαξε το καλά!

- Εσύ τι θα απογίνεις; Έλα μαζί μας!

- Όχι αγόρι μου. Εγώ το ορκίστηκα. Θα θαφτώ εδώ, μέσα στα συντρίμια. Φύγε!

Με έσπρωξε μέσα στον κόσμο. Η μάνα μου με άρπαξε απ' το χέρι και βγήκαμε έξω. Πέρασαμε απ' τα σοκάκια αργά και αθόρυβα μέχρι που ακούσαμε μια μεγάλη έκρηξη απ' τον Αη Βούκλα. Αυτά ήταν τα συντρίμια που μου είπε. Μας έσωσε όλους απ' το μένος τους. Για μένα ήταν ένας Άγιος σαν εκείνους που εικονίζονταν στο τέμπλο!

Καταλήξαμε σε μια αποθήκη τροφίμων, άδεια φυσικά, δίπλα στον επιβλητικό ναό της Αγίας Φωτεινής. Και τότε αντίκρισα το φρικτό θέαμα: την Αγία Φωτεινή μέσα στις φλόγες. Το καμπαναριό, ένα πραγματικό αριστούργημα τυλίχθηκε στις φλόγες. Εκείνη τη στιγμή ούρλιαξα, έκλαψα, ήθελα να βγω να σώσω τα άσωτα. Η μάνα μου μου έκλεισε το στόμα:

– Παιδί μου τρελάθηκες; Θα μας βρουν και θα είμαστε τελειωμένοι.

Πιο δίπλα καθόταν μια μητέρα. Κρατούσε στην αγκαλιά της το παιδί της, τον Άγγελο της. Εκείνο δύο μόλις χρονών δεν καταλάβαινε τι γινόταν γύρω του. Έκλαιγε, έτρεμε ακούγοντας τις φωνές. Η μητέρα του για να το ηρεμήσει του τραγουδούσε εκείνο που μου τραγουδούσε και εμένα η γιαγιά μου -Θεός Σχωρέστην!- «Τσίμιπυ, τσίμιπυ ο αϊτός. Ο αϊτός ο Σταύρωτος. Που ζυπνάν οι ούρανοι και βγαίνουν οι Αγγέλοι. Έβγα κύρα θάλασσα να δεις τη μάνα κόρη σου που παίζει το τσιγκέλι». Γνωστό Σμυρنيώτικο νανούρισμα. Πού να ξεραν αυτοί από τέτοια! Εκείνοι απ' την κούνια κόλας δεν έχουν κουδουνίστρες, αλλά φωτιά και τσεκούρια. Με πλησίασε και μου ψιθύρισε στο αυτί:

– Φύγε, φύγε να σωθείς!

Η μάνα μου συμφώνησε. Με βοήθησε να βγω απ' το παράθυρο.

– Στην ευχή του Χριστού, παιδί μου. Η Αγία Φωτεινή για την οποία έκλαψες τόσο να σε βοηθήσει! Πάρε το Ευαγγέλιο και αυτές τις λίρες για να ζήσεις. Αντίο καμάρι μου!

– Αντίο μάνα. Σε αγαπώ!

Έφυγα σαν κυνηγημένος. Άκουγα από παντού κλάματα, ουρλιαχτά, οίμωγή. Έτρεξα στην προκυμαία. Είδα πολλές βάρκες να φεύγουν και Τούρκους να κόβουν τα χέρια Ελλήνων που προσπαθούσαν να κρατηθούν για να μην πέσουν στη θάλασσα.

Ανάμεσά τους ξεχώρισα μια γνώριμη φιγούρα. Πλησίασα και είδα τον Ντορούκ.

– Ντορούκ, εσύ είσαι; Δόξα τω Θεώ! Σε παρακαλώ, βοήθα με να φύγω.

– Ποιος είσαι;

– Ο Σωκράτης που είχα παλαιότερα το μαγαζί με τα κεραμικά. Ήσουν φίλος με τον πατέρα μου. Τελευταία φορά σε είδαμε στη βάφτιση των παιδιών σου. Σε παρακαλώ, φυγάδευσέ με!

– Βέβαια, ένας ακόμα Έλληνας. Λυπάμαι, αλλά δεν μπορώ.

– Για ποιο λόγο; Σε θεωρούσαμε οικογένειά μας!

– Τα πράγματα άλλαξαν. Δεν είστε πια επιθυμητοί εδώ.

– Μας πρόδωσες, Ντορούκ!

– Αυτό σας αζίζει. Η Τουρκία στους Τούρκους!

Έβγαλε ένα μαχαίρι και μου επιτέθηκε. Το απέφυγα. Άρχισα να τρέχω προς το λιμάνι. Με κυνήγησε. Μπήκα σε μια ψαρόβαρκα και άρχισα το κουπί.

– Δεν θα γλιτώσει κανείς σας! Η Τουρκία στους Τούρκους!

Είχες δίκιο, καλέ μου μπαμπά, για άλλη μια φορά. Οι άνθρωποι δεν αλλάζουν! Στα δύσκολα άλλωστε βλέπεις ποιος είναι φίλος και ποιος εχθρός. Αλλά το πιο εξωφρενικό ήταν η αδράνεια των Ιταλογαλλικών πλοίων, τα οποία έτριβαν τα χέρια τους που χάλασαν τις προσδοκίες μας με τις προδοσίες τους σε ένα καταραμένο 1922!

Είχα τέτοια σύγχυση που μετά από πολλές ώρες είδα μια στεριά που δεν ήξερα. Η πόλη πίσω μου καλύφθηκε όλη από καπνούς. Εκείνη την ώρα φώναξα:

– Γιατί καθάρματα!

Για μια στιγμή έχασα την πίστη μου, νιώθοντας πως ο Θεός δεν ήταν μαζί μου. Οι άνεμοι τάραξαν τη θάλασσα. Ο φόβος που ένιωσα με τη βάρκα να παλεύει στα κύματα, ίσως ήταν και πιο μεγάλος απ' εκείνον για να γλιτώσω απ' τον Ντορούκ και να φύγω απ' τη Σμύρνη. Η βάρκα μου αναποδογύρισε. Έβαλα το Ευαγγέλιο απ' τον Παπα Χαράλαμπο μέσα στα ρούχα μου για να το σώσω. «Άγιε μου Νικόλα, προστάτη των ναυτικών, σε ικετεύω! Ηρέμησε την θάλασσα!», φώναξα με όλη μου τη δύναμη.

Βρέθηκα ναυαγός σε μια άγνωστη στεριά, την οποία κοσμούσε ένα πανέμορφο εκκλησάκι. Με πλησίασε μια γυναίκα και με βοήθησε να συνέλθω.

– Πού είμαι; την ρώτησα.
– Στο νησί του Ηφαιστού, αποκρίθηκε. Έρχεσαι από απέναντι παιδί μου; και άρχισε να κλαίει.
Δεν χρειάστηκε να της απαντήσω. Είχαν ήδη φτάσει τα τραγικά νέα. Γύρισα το βλέμμα μου στο εκκλησάκι.

- Και εκείνο εκεί σε ποιον είναι αφιερωμένο;
- Στον Άγιο Σώζοντα, προστάτη του νησιού. Είμαστε ακριβώς απέναντι απ' την Τουρκία.
- Εκείνος με έσωσε. Σε ευχαριστώ, ψέλλισα με όση δύναμη μου είχε απομείνει.

Οι ντόπιοι με περιέθαλψαν, δίνοντας μου στέγη, φαγητό και ρούχα. Οι πρώτες μέρες δύσκολες και ο απολογισμός βαρύς. Αμέτρητοι θάνατοι και μια πόλη στάχτη. Στάχτη όμως έγινε και όλη μου η παιδική ηλικία. Για τη μάνα μου δεν έμαθα τίποτα. Μάλλον είχε την τύχη της πλειοψηφίας. Ήθελα όμως να αφήσω πίσω μου ό,τι έγινε. Να ξεχάσω την καταστροφή. Έτσι άλλαξα ζωή. Οι λίρες μου τελείωναν και έπρεπε να βρω χρήματα για να ζήσω. Έτσι δούλεψα στο εμπόριο γούνας. Ήμουνα πια ο Σωκράτης Γούναρης, ντόπιος απ' την Αττική της Λήμνου. Με αυτόν τον τρόπο, παριστάνοντας πως είμαι ένας πραγματικός ντόπιος, μπόρεσα να αντιμετωπίσω και ορισμένους απ' το νησί που μου φέρονταν με άσχημο τρόπο, ακριβώς επειδή ήμουνα πρόσφυγας. Διότι δεν αγκάλιασαν όλοι οι Έλληνες τους πρόσφυγες που έχασαν πατρίδα, οικογένεια, μια ολόκληρη ζωή! Αλλά τη Σμύρνη μου δεν ήθελα με τίποτα να τη σβήσω απ' τη μνήμη μου. Ήθελα να τη θυμάμαι με τα όμορφα σοκάκια της, ζωγραφισμένα με τα χρώματα της ελληνικής παλέτας και όχι μέσα στις φλόγες.

Έτσι, λίγους μήνες μετά απ' την απογραφή κατέβηκα στην Αθήνα για να βρω τη Μαρία μου. Πήγα στην Ε.Α.Π και ρώτησα.

- Καλημέρα σας! Ονομάζομαι Γούναρης Σωκράτης. Αναζητώ τη Μαρία Σερέφογλου. Ήρθε πριν λίγους μήνες απ' τη Σμύρνη με το πλοίο «Ελπίς». Είμαι ο αρραβωνιαστικός της. Θα μπορούσατε να με παραπέμψετε σε εκείνη;

Η κοπέλα χλόμιασε. Δεν μίλησε.

- Λοιπόν θα μου πείτε;
- Λυπάμαι, κύριε, αλλά δεν την έχω στις καταγραφές μου.
- Γιατί;
- Νομίζω ότι η απάντηση θα σας δοθεί στο λιμάνι, απέναντι απ' τον Άγιο Σπυρίδωνα.

Πήγα. Το μόνο που αντίκρισα ήταν μια μεγάλη μαρμάρινη πλάκα με εκατοντάδες ονόματα. Ανάμεσα τους και της αγαπημένης μου, της Σμύρνης μου. «Εις μνήμην των θανόντων απ' το βύθισμα του πλοιαρίου «Ελπίς», εν έτει 1922».

Τελικά ήμουνα τόσο άτυχος. Έχασα την αγάπη της ζωής μου. Βυθίστηκε η «Ελπίς» και μαζί πέθανε και η ελπίδα μου να αντικρίσω τη Σμύρνη. Έβγαλα το δαχτυλίδι των αρραβώνων μας, το ακούμπησα πάνω στο όνομα της και ψέλλισα: «Αντίο αγάπη μου, αντίο Σμύρνη μου»

Πέρασαν τόσα χρόνια και τώρα είμαι εδώ εν έτει 1987, 85 χρονών. Παρακολουθώ τις εξελίξεις. Παραλίγο να γίνει θερμό επεισόδιο στη Θάσο. Δεν δέχονται ούτε γεωτρήσεις ούτε επέκταση ναυτικών μιλίων μέχρι τα ύδατα της Σμύρνης που κοκκίνισαν απ' το αίμα των Ελλήνων. Εγώ την έζησα τη ζωή μου, με τραγικές αναμνήσεις, με πολύ πόνο και δυστυχία. Αλλά δεν το έβαλα κάτω. Διότι έτσι είμαστε οι Έλληνες, μαχητές! Ελπίζω οι επόμενες γενιές να μας θυμούνται και εμάς τους Σμυρνιούς, να νιώθουν υπερηφάνεια για την ιστορία τους και πάνω απ' όλα να επιδιώκουν την ειρήνη. Διότι, όπως είπε και ο ένδοξος Θουκυδίδης: «Ο δε πόλεμος εστί βίαιος διδάσκαλος».

Συγγραφή διηγήματος : Γούναρης Άγγελος

